ચુગલી કિસે કેહતે હે?

ઈફાદાત: હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી દા.બ.

લીપ્યાન્કર: મવલાના અબ્દુર્રહીમ અબ્દુર્રઉફ નાડા (સુરતી)
કોમ્પોઝીંગ: સલીમ ઈસ્માઈલ રાવત
નાશિર: મકતબા અશરફ, સુરત.

પેશે લફઝ

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ

હઝરત અકદસ મુફતી અહમદ સાહબ ખાનપુરી દા.બ. કા રીયાઝૂસ્સાલીહીન કા મકબૂલ દરસે હદીષ સાલોં સે મસ્જિદે અન્વાર મેં ચલ રહા હે ઔર બહુત સારે હઝરાત કો ઈસ્સે ફાઈદા પહુંચ રહા હે ખુસૂસી તૌર પર હમ જૈસે તલબા કો અલ્લાહ હઝરતે અકદસ કે ફૈઝ સે હમ સબકો મુસ્તફીઝ ફરમાયે. ઈન્હી દરસોં મે સે ઈસ દરસ કી ઈફાદિય્યત કો દેખતે હૂવે અલ્લાહ ને દિલ મે યે બાત ડાલી કે ઈસકો શાયે કિયા જાયે મખ્દૂમી વ મુરશીદી સે જબ ઈસ બાત કા ઈઝહાર કિયા તો અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હઝરત વાલા નેં મસર્રત કા ઈઝહાર કરતે હૂવે દુવાઓં કે સાથ ઈજાઝત મહરમત ફરમાઈ ફલિલ્લાહિલ હમ્દુ વલહુશ્શુક્રૂ. આપ તમામ હઝરાત સે દુઆ કી દરખ્વાસ્ત હે કે અલ્લાહ ઈસ કો કબૂલ ફરમાકર આખિરત મેં મગ્ફિરત કા ઝરીયા બનાયે ઔર હઝરત અકદસ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા કદર દાની નસીબ ફરમાયે, ઔર હઝરત અકદસ કે સાયે આતિફત કો ખૂબ સિહત ઔર આફિયત કે સાથ બાકી રખ્ખે આમીન.

નોંધ: ગુજરાતી જાન્નેવાલે હઝરાત કી સહૂલત કે લિયે બાઝ જગાહ ઉર્દુ કે મુશકીલ અલ્ફાઝોં કો બદલ કર ગુજરાતી કે આસાન અલ્ફાઝ લિખે હે.

ઈસ લિયે તમામ કારિઈન ઈસકો ઉર્દુ અદબ કા રિસાલા ન સમઝે બલ્કે દીન કી બાત કો સમજને ઔર સમજાને કા રિસાલા સમઝેં.

ફકત તાલિબે દુઆ

અબ્દુર્રહીમ સુરતી નાડા.

بِسمِ اللّٰہِ الرَّحمٰنِ الرَّحِیم

اَلْحَمْدُلِلّٰہِ نَحْمَدُہٗ وَنَسْتَعِینُہٗ وَنَسْتَغْفِرُہٗ وَنَعُوذُ بِاللّٰہِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَیِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ یَھْدِہِ اللّٰہُ فَلَا مُضِلَّ لَہٗ، وَمَنْ یُضْلِلْہُ فَلَا ھَادِيَ لَہٗ، وَأَشْھَدُ أَنْ لَّا إِلٰہَ إِلَّا اللّٰہُ وَحْدَہٗ لَا شَرِیکَ لَہٗ، وَأَشْھَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُہٗ وَرَسُوْلُہٗ، صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَعَلٰی آلِہٖ وَأَصْحَابِہٖ وَبَارِکْ وَسَلِّمْ تَسْلِیمًا کَثِیرًا کَثِیرًا۔ امابعد.

ચુગલી કિસે કેહતે હે? યે ખુદ હી ઈસકા મતલબ બયાન ફરમાતે હે કે ફસાદ ફેલાને ઔર નુકસાન પહુંચાને કી ગર્ઝ સે એક આદમી કી બાત કો દૂસરોં તક પહુંચાના ઔર દૂસરોં કે સામને નકલ કરના.

ઈમામ ગઝાલી(રહ) ફરમાતે હે કે ચુગલી કે મુતાલ્લિક આમ તૌર પર યે સમજા જાતા હે કે કિસીને કિસીકે મુતાલ્લિક કોઈ બાત કહી ઔર વો બાત બુરાઈ ઔર ઐબ કી હો તબ હી ચુગલી હે મસલન ઝૈદ ને ખાલિદ કે મુતાલ્લિક કોઈ બાત કહી તો અબ સુન્ને વાલા વો બાત ખાલિદ સે જાકર કહે કે તુમ્હારે મુતાલ્લિક ઝૈદને ઐસા ઐસા કહા હે આમ તૌર પર ઈસીકો ચુગલી સમજા જાતા હે યે ચુગલી ઝરૂરી હે લૈકીન ચુગલી સિર્ફ ઈસીકે અંદર મહદૂદ નહી બલ્કે સાહિબે મામલા કે નઝદીક જિસ બાત યા કામ કા છુપાના મતલૂબ ઔર મન્ઝૂર હો ઔર ઉસકો લોગોં કે સામને ઝાહિર કરના પસંદ ન કરતા હો ઔર ઉસ મામલે કો સુન્ને યા દેખને વાલા ઉસકો દૂસરોં કે સામને ઝાહિર કરદે તો યે ભી ચુગલી મે દાખિલ હે હાં અગર ઉસકી વજહ સે કિસીકો નુકસાન પહુંચતા હો તો ઉસકો ઝાહિર કરને કી ઈજાઝત હે જૈસે કિસી આદમીને કિસી આદમી કે યહાં સે માલ ચુરાયા હે ઔર દૂસરે ને દેખ લિયા મસલન ઝૈદ ને ખાલિદ કે ઘર સે માલ ચુરાયા તો અબ વો આદમી અગર ખાલિદ કો ઈત્તેલા કર દૈતા હે કે ઝૈદ ને

તુમ્હારે ઘર સે માલ ચુરાયા હે તાકે ખાલિદ કા માલ ઉસકો વાપિસ મિલ જાયે તો યે ચુગલી મે દાખિલ નહી હે લૈકીન અગર ઝૈદ ને ખૂદ અપના માલ કહીં છુપા કર રખ રહા થા આમ તૌર આદમી અપને માલ કો હિફાઝત કી ગર્ઝ સે છુપા કર હી રખતા હે ઔર કિસીને ઉસકો છુપાતે હૂવે દેખ લિયા ઔર ફિર વો લૌગોં કે સામને બયાન કરતા હે કે મૈને દેખા કે ઉસકે પાસ પૈસે હે જો ઉસને ફલાં જગાહ છુપા કર રખ્ખે હે તો ચૂંકે ઝૈદ ઈસ બાત કો પસંદ નહી કરતા કે મૈરા યે ભેદ લૌગોં કે સામને ઝાહિર હો કે મૈરે પાસ યે ચીઝ હે અબ જિસને દેખા વો કિસી ઉસકો બયાન કરેગા તો યે ચુગલી મે દાખિલ હે ઔર એક બાત યે ભી હે કે કેહને વાલે ને કિસી કે મુતાલ્લિક કોઈ ઐબ ઔર બુરાઈ કી બાત દૂસરોં તક પહુંચાઈ ઉસી લૌગ ચુગલી સમજતે હે લૈકીન ચુગલી સિર્ફ યહી નહી હે બલ્કે ઉસ બાત કો પહુંચાને કી વજહ સે જિસકો પહુંચાઈ ગઈ ઉસકો દુખ હો યા જિસને કહી થી ઉસકો દુખ હો યા કિસી તીસરે આદમી કો ઉસ્સે તકલીફ હો યે સબ ચુગલી મે શુમાર હોગા જૈસે ઝૈદ ઔર ખાલિદ કે દરમીયાન ગુફતેગુ હો રહી થી ઉસી દૌરાન યુસૂફ કા તઝકિરા આ ગયા તો ઝૈદ ને ખાલિદ સે યુસૂફ કે મુતાલ્લિક કુછ કહા ઔર વો બકર ને સુન લિયા અબ બકર અમ્માર સે કેહતા હે કે ઝૈદ ઔર ખાલિદ બાત કર રહે થે ઔર ઉન્હોને યુસૂફ કે મુતાલ્લિક યૂં કહા હે અબ યુસૂફ કે મુતાલ્લિક ઝૈદ ઔર ખાલિદ મે જો બાત હૂઈ થી યુસૂફ પસંદ નહી કરતા કે વો કિસી ઔર કે સામને આયે લૈકીન ઉસ સુનને વાલે બકર ને અમ્માર તક વો બાત પહુંચાઈ તો યે ભી ચુગલી મે દાખિલ હે ઔર ફિર ચુગલી કે લિયે ઝુબાન સે કેહના હી ઝરૂરી નહી હે બલ્કે કોઈ આદમી લિખ કર કિસીકો ઈત્તેલા કરે યા ઈશારા સે ઈત્તેલા કરે યે ભી ચુગલી હે.

ઈસી તરહ કિસી કી કોઈ બાત દૂસરે તક પહુંચાઈ વો ભી ચુગલી હે ઔર કિસી કા કોઈ કામ દૂસરે તક પહુંચાયા તો વો ભી ચુગલી હે ઔર જિસ કો પહુંચાયા ગયા હે ચાહે ઉસકો દુખ ન હૂવા હો કિસી તીસરે કો દુખ હો રહા હો તો વો ભી ચુગલી હે ઔર યે ભી યાદ રહે કે વો ઐબ ઔર બુરી બાત હોના હી ઝરૂરી નહી હે બલ્કે કોઈ અચ્છા કામ યા બાત ભી સાહિબે મામલા છુપાના ચાહતા હો ઉસકો દૂસરોં કે સામને ઝાહિર કર દેના ભી ચુગલી મે દાખિલ હે જૈસે કોઈ આદમી તન્હાઈ મે બેઠ કર કિસી કિતાબ કા મુતાલા કરતા હે ઔર ઉસકો પસંદ નહી કે મૈરે ઈસ કિતાબ કે મુતાલા વાલે અહમ મામલા કા કિસીકો પતા ચલે ઔર વો અપને તૌર પર યે કામ છુપ કર રહા હે કિસીને દેખ લિયા કે વો ફલાં કિતાબ કા મુતાલા કરતા હે અબ યહાં અગર લૌગોં કો પતા ચલ જયેગા કે ફલાં આદમી ફલાં કિતાબ કા મુતાલા કર રહા થા તો ઉસકે લિયે કોઈ ઐબ નહી હે લૈકીન ચૂંકે વો ઉસકા ઝાહિર હો જાના પસંદ નહી કરતા થા ઔર દૂસરે ને ઉસકો ઝાહિર કર દિયા તો યે ભી ચુગલી મે દાખિલ હે.

ઈસી લિયે ઈમામ ગઝાલી(રહ) ફરમાતે હે કે લૌગોં કે જો ભી હાલાત આપ દેખેં અગર કોઈ કામ કરતે હૂવે દેખેં યા કિસીકો કુછ કેહતે હૂવે સુનેં તો બસ ખામોશી ઈખ્તિયાર કરલો ઉસ કામ ઔર બાત કા કિસી કે સામને ઈઝહાર ન કરો હાં અગર ઉસકી વજહ સે કિસીકો નુકસાન પહુંચ સકતા હે ઔર સિર્ફ ઉસકો નુકસાન સે બચાને કી નીય્યત સે વો બાત ઉસ તક પહુંચા રહે હો તો ઉસકી ગુંજાઈશ હે ઔર વો ચુગલી મે દાખિલ નહી હે.

ચુગલી બુરા કામ હે અલ્લાહ ફરમાતે હે સૂરે કલમ/૧૧ યે હે લૌગોં પર ઐબ લગાને વાલા ઔર ચુગલી કરને

વાલા હે ઈસ આયત મે ઉસ હરકત કી બુરાઈ ઔર કબાહત કે તૌર પર ઝિકર કિયા ગયા હે ઉસ સે માલૂમ હૂવા કે ચુગલી બુરા કામ હે.

અલ્લાહ ફરમાતે હે સૂરે કાફ/૧૮ આદમી જો ભી બાત બોલતા હે તો હર એક કો ઉસ બાત કા એહસાસ હોના ચાહિયે કે અલ્લાહ કી તરફ સે ઉસકે ઉપર એક ચોકીદાર નિગરાન મૌજૂદ હે.

ઔર દેખો આદમી કો ગુનાહોં સે રોકને કે લિયે જો ચીઝ ઝિયાદા મુઅસ્સિર હે વો યહી એહસાસ ઔર ખિયાલ કે મુજે અલ્લાહ કે સામને જવાબ દૈના હે ઔર મૈં જો કુછ ભી કર રહા હૂં ચાહે કોઈ કામ કર રહા હૂં યા કોઈ બાત બોલ રહા હૂં યા કોઈ હરકત કર રહા હૂં મૈરી હર હર ચીઝ સે અલ્લાહ વાકિફ હે ઔર મુજે કલ અલ્લાહ કે સામને ઉસકા જવાબ દૈના હે અગર કિસી આદમી કો હિસાબ લિયે જાને કા ડર હોગા યાની યે એહસાસ હોગા કે મૈરે ઉસ કામ કી અલ્લાહ કી તરફ સે નિગરાની હો રહી હે ઔર મુજે અલ્લાહ કે સામને જવાબ દેના હે તો ઉસ સૂરત મે અગર વો તન્હાઈ મે હોગા તબ ભી અપને આપકો ગુનાહોં સે બચાયેગા.

આજ હુકૂમત કે કવાનીન લૌગોં કો ગુનાહ સે કયૂં નહી રોક પાતે હાલાંકે કવાનીન ઉન પર અમલ કરાને કે વાસ્તે હી બનાયે જાતે હે ઔર અમલ કરાને વાલા પોલીસ કા પૂરા અમલા હોતા હે અગર કોઈ ઉસકે ખિલાફ કારવાઈ કરકે ઉસકો ઈસ જુર્મ કી સઝા દેતા હે યે સબ કુછ હોને કે બાવજૂદ જરાઈમ કા સિલસિલા બંધ નહી હોતા કયૂં ઈસી લિયે દિલો મે હિસાબ લિયે જાને કા ડર નહી હે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જો દીન લેકર આયે હે ઔર દીગર હઝરાતે અંબીયા(અલ) કી તાલીમાત કા ભી ખુલાસા યહી હે કે

આદમી કે દિલ મે અલ્લાહ કે સામને જવાબ દેના કા ખૌફ પૈદા કર દિયા જાયે ઔર જઝબા બેદાર કર દિયા કે હમે અલ્લાહ કે સામને ખળે હોકર જવાબ દેના હે અગર યે જઝબા પૈદા હો જાયેગા તો આદમી લૌગોં કે સામને હોગા તબ ભી ઔર તન્હાઈયોં મે હોગા તબ ભી કભી અલ્લાહ કે હુકમ કી ખિલાફ વરઝી નહી કરેગા ઈસ લિયે કે વો યે સમજતા હે કે ભલે હી લૌગ મુજે નહી દેખ રહે હે મૈં રાત કી અંધેરે મે હૂં યા જંગલ કી તન્હાઈયોં મે હૂં ઔર મૈરી ઈસ હરકત કો દેખને વાલા મૈરે સામને કોઈ મૌજૂદ નહી હે લૈકીન અલ્લાહ મુજે દેખ રહા હે ઔર મુજે ઉસકો જવાબ દેના હે.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર(રદી) એક મરતબા સફર મે તશરીફ લે જા રહે થે ભૂખ કા એહસાસ હૂવા તો દેખા કે જંગલ કે અંદર એક આદમી બકરીયાં ચરા રહા હે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર(રદી) ને ઉસ સે કહા મુજે ભૂખ લગ રહી હે તુમ મુજે બકરી કા દુધ દોહ કર દે દો ચરવાહે ને કહા યે બકરીયાં મૈરી નહી બલ્કે મૈરે આકા કી હે મૈ તો ગુલામ હૂં ઔર મૈરે આકા ને ચરાને કે લિયે મૈરે હવાલે કી હે ઉસકા દુધ દોહ કર કિસીકો દેને કા મુજે ઈખ્તિયાર નહી હે હઝરત ઈબ્ને ઉમર(રદી) ને સોચા કે ઝરા ઈસકા ઈમ્તિહાન લિયા જાયે ઉસસે કહા અચ્છા મૈં તુમ કો એક તદબીર બતલાતા હૂં જિસમે તુમ્હારા ભી ફાઈદા હે ઔર મૈરા ભી ફાઈદા હે પૂછા વો કયા હે ફરમાયા ઐસા કરો કે તુમ એક બકરી મુજે બેચ દો મૈં ઉસકી કીમત તુમ કો અદા કર દૈતા હૂં મુજે બકરી મિલ જાયેગી ઔર તુમકો બકરી કી કીમત મિલ જાયેગી રહા તુમ્હારા આકા તો અગર વો તુમ સે પૂછે કે એક બકરી કા કયા હૂવા તો ઉસકો બતા દેના કે ભેળીયા ખા ગયા આકા કો કયા પતા ચલેગા જબ તુમ ઉસ સે યે કહોગે તો વો માન

જાયેગા ઈસ લિયે કે ઉસ ઝમાને મે આમ તૌર પર ભેળીયે બકરીયોં કે રૈવળોં પર હમલા કર દિયા કરતે થે જિસ કે નતીજે મે એક દો બકરીયાં કમ હો જાતી થી યે સુન કર વો ગુલામ કેહને લગા એ ભલે આદમી ફિર અલ્લાહ કહાં ગયા યાની અલ્લાહ તો દેખ રહા હે હઝરત ઈબ્ને ઉમર(રદી) ચરવાહે કે ઈસ કિસ્સે કો બયાન ફરમાતે થે ઔર ઉસકે ઈસ જુમલે કો મઝે લે લે કર દુહરાયા કરતે થે કે એક ચરવાહા જંગલ કી તન્હાઈયોં મે યે કેહતા હે કે અલ્લાહ કહાં ગયા આદમી કે દિલ મે જબ યે જઝબા બેદાર હોજાયે તો ફિર આદમી કહી ભી કિસી ભી હાલત મે હો કભી કોઈ નાફરમાની નહી કિયા કરતા ઈસી એહસાસ કો ધ્યાન મે રખને કે લિયે અલ્લાહ ફરમાતે હે કે હર ઈન્સાન કો ઈસ બાત કા એહસાસ હોના ચાહિયે કે વો જો કુછ ભી બોલ રહા હે અલ્લાહ કી તરફ સે ઉસકે ઉસ બોલ પર એક ફરિશ્તા મુકર્રર હે જો બિલકુલ ચોક્કસ હે ઝર્રા બરાબર ભી ગફલત મે નહી હે બરાબર નિગરાની કર રહા હે આદમી જો ચીઝ ભી બોલતા હે વો ફરિશતા ઉસકો નોટ કર લેતા હે ઔર ઉસકા પૂરા રેકાર્ડ અલ્લાહ કે સામને પેશ કિયા જાયેગા ઓર ઉસકો ઈસ્કા જવાબ દેના હોગા જો આદમી હર વકત યે સમજેગા તો ફિર ભલા વો ચુગલી ગીબત યા ઝુબાન કે કિસી ભી ગુનાહ કરને કી જુરૂરત નહી કરેગા.

ચુગલ ખોર જન્નત મે નહી જાયેગા હઝરત હુઝૈફા બિન યમાન(રદી) ફરમાતે હે કે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા ચુગલ ખોર જન્નત મે નહી જાયેગા.

ઈફાદાત આજ હમારે મુઆશરે ઔર સોસાયટી મે ઈસ તરહ કી ચીઝેં બહુત આમ હો ચુકી હે લૌગ દૂસરોં કે હાલાત કી ટોહ મે લગે રેહતે હે ઔર ઈધર કી ઉધર

કરતે રેહતે હે ઔર ઈમામ ગઝાલી(રહ) ને લિખ્ખા હે કે બાઝ લૌગ નુકસાન પહુંચાને કી ગર્ઝ સે નહી બલ્કે સિર્ફ તફરીહ કી ગર્ઝ સે ઈસમે મુબ્તેલા રેહતે હે કે કિસીકો કુછ કરતે હૂવે દેખા તો દૂસરી તરફ જાકર દોસ્તો કી મેહફિલ મે તફરીહ ઔર વકત ગુઝારી ટાઈમ પાસ કે તૌર પર કેહતે હે કે અરે યાર ફલાં તો યૂં કર રહા થા બાઝોં કા તો મશગલા હી યહી હોતા હે કે લૌગોં કે જો હાલાત ઉન્કી નિગાહો કે સામને આતે હે ઉન્કો દૂસરો કે સામને બયાન કરતે રેહતે હે યે ભી ચુગલી મે દાખિલ હે આદમી અપની નાદાની જહાલત ઔર લાઈલ્મી કી વજહ સે ઐસી ચીઝ અપની ઝુબાન સે બોલ દેતા હે જિસ પર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ઈત્ની સખ્ત વઈદ ઈરશાદ ફરમાઈ કે ઐસા આદમી જન્નત મે નહી જાયેગા.

અબ સવાલ યે હોતા હે કે કયા હમેશા નહી જાયેગા હાલાંકે ઈમાન વાલોં કો અપને ગુનાહોં કી સઝા ભુગત કર જન્નત મે જાને કા અલ્લાહ કી તરફ સે વાદા કિયા ગયા હે.

તો હઝરાતે ઉલમા ફરમાતે હે વો ચુગલી કે ઉસ ગુનાહ કી વજહ સે જહન્નમ મે ભેજા ગયા ઔર ઉસ ગુનાહ કી સઝા પૂરી કરકે ઉસકો ઉસ ગુનાહ સે પાક કર દિયા ગયા અબ તો વો ચુગલ ખોર નહી રહા બલકે ચુગલી કા ગુનાહ ઉસ સઝા ભુગતને કી વજહ સે સાફ હો ગયા તો અબ વો ઈસ લાઈક હો જાયેગા કે ઉસ કો જન્નત મે ભેજા જાયે.

અઝાબે કબ્ર મે મુબ્તેલા કરને વાલે દો ગુનાહ અલ્લાહ આલમે બરઝખ કે અહવાલ કભી કભાર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર ખોલ દેતે થે તાકે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ લૌગોં કો

ઉસ કી તરફ મુતવજ્જેહ કરકે નસીહત ફરમાયેં હત્તા કે ઈબ્રત કે લિયે કભી કભી આમ ઈન્સાનો પર ભી વહાં કે અહવાલ કો ખોલ દિયા જાતા હે.

કિસી બળી બાત પર અઝાબ નહી હો રહા હે યાની ઉન કે ખિયાલ ઔર ઝહન મે યે કોઈ બળી ચીઝ નહી થી ઔર વો ઉન્કો મામૂલી સમજતે થે યા યે મતલબ હે કે ઐસે મુશ્કિલ કામ નહી થે જિન કો છોળના મુશ્કિલ હો અગર બચના ચાહતે તો આસાની સે બચ સકતે થે ઈસ કો ફરમાયા કે કોઈ બળી ચીઝ નહી થી વરના આગે ખૂદ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ હી ફરમાતે હે કે હકીકત મે વો દૌનો બહુત બળે ગુનાહ હે લૈકીન અગર આદમી ઈરાદા કર લે ઔર હિમ્મત સે કામ લે તો ઉન સે બચના કોઈ મુશ્કિલ નહી ઔર ફિર જબ ભી દિલ મે ઉન ગુનાહોં કે કરને કા તકાઝા પૈદા હોતો ઉસ વકત હિમ્મત સે કામ લે કર અપને આપ કો ઉનસે બચાયે ઔર રોક લે તો ઉન સે બચના ઉસ કે લિયે આસાન હો જાતા હે.

બાઝ લૌગોં ને યે બયાન કિયા હે કે પૈશાબ કરતે વકત લૌગોં સે અપના સતર છુપાને કા જો એહતેમામ કરના ચાહિયે વો નહી કરતા થા જૈસા કે બાઝ લૌગ સબ કે સામને અપના સતર ખોલ કર પૈશાબ પાખાના કરને કે લિયે ઈસ તરહ બેઠ જાતે હે કે લૌગ દેખ રહે હોતે હે તો ઉનમે સે એક ઐસા હી થા કે અપને સતર કો લૌગોં સે છુપાને કા એહતેમામ નહી કરતા થા લૌગોં કે સામને અપના સતર ખોલે હૂવે પૈશાબ કર લિયા કરતા થા ઔર બાઝોંને કહા કે પૈશાબ કે છીંટો સે અપને કપડોં યા જિસમ કો લગને ન પાયે અગર આદમી ઉસ સે નહી બચેગા તો અઝાબે કબર મે મુબ્તેલા હોગા અલ્લાહ ઉસ સે હિફાઝત ફરમાયે.

યહાં યે રિવાયત ઈસ લિયે લાયે હે કે દેખો ચુગલી એક ઐસા ગુનાહ હે જિસકી વજહ સે આદમી અઝાબે કબરમે મુબતેલા હો જાતા હે હાલાંકે ઉન્સે બચના બહુત આસાન હે ફિર ભી લૌગ ઉસકા એહતેમામ નહી કરતે.

સલામતી ઈસી મે હે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ (રદી) સે નકલ હે કે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા મૈ બતલાઉ કે ઉઝઝા કયા હે ઉઝઝા યાની ચુગલી લૌગોં કે દરમીયાન કિસી કી બાત કો પૈશ કરના.

આગે અલ્લામા નવવી(રહ) વઝાહત કરતે હે કે બાઝોં ને ઉઝઝા કા માના ચુગલી કરના ઔર બાઝોંને ઉઝઝા કા માના જૂઠ બોલના ઔર કિસી કે ઉપર બોહતાન લગાના.

ઈફાદાત ચુગલી ખતરનાક ગુનાહ હે આદમી કો ઉસ સે અપને આપકો બચાને કા એહતેમામ કરના ચાહિયે ઈમામ ગઝાલી(રહ) ફરમાતે હે કે લૌગોં કે જો ભી હાલાત આદમી કી નિગાહોં કે સામને આયે યા કાન મે પળે સલામતી ઉસી મે હે કે આદમી ખામોશ રહે ચાહે અપની આંખો સે દેખા હો યા કાનો સે સુના હો હર હાલ મે કિસી કે ભી સામને ઉસ કે ઈઝહાર સે અપને આપકો બચાયે તબ હી ચુગલી સે બચ સકતા હે.

હાકિમો તક લૌગોં કી બાત કો ન પહુંચાના હાકિમો ઓર ઓહદેદારોં કે સામને ભી લૌગો કી બાતોં કો પૈશ કરને કી ઝરૂરત નહી હે જબ કે કિસી કિસમ કી ખરાબી ઔર નુકસાન કા અંદેશા ન હો હાં અગર ચંદ લૌગ બેઠ કર કોઈ સાઝિશ કર રહે હે ઔર મશવેરા કર રહે હે કે મસલન કલ ફલાં કે યહાં ચોરી કરની હે યા ફલાં કો કત્લ કરના હે ઔર ઉન કા યે પ્લાન કિસી ને સુન લિયા

તો ઉસ સુરત કે અંદર અગર ઉસ કી ઈત્તેલા હાકિમ કો કરદી જાયે કે ઉસકે નતીજે મે ઉસ બુરાઈ ઔર નુકસાન સે લૌગોં કી હિફાઝત હો જાયેગી તો યે ઝરૂરી હે લૈકીન અગર ઐસી બાત નહી હે વૈસે હી કુછ લૌગ આપસ મે મિલ કર અગર બેઠતે હે બાતેં કરતે હે તો જૈસા કે બાઝો કી આદત હોતી હે કે લૌગો કી હર હર ચીઝ હાકિમો તક પહુંચાતે રેહતે હે કે ફુંલા ફુંલા દો આદમી બેઠતે થે ઔર એસી એસી બાતેં કર રહે થે યા ફલાં ફલાં જગાહ ગયા થા યે ભી કબીરા ગુનાહ હે ઉસ સે ભી અપને આપકો બચાના ચાહિયે.

અલ્લાહ ફરમાતે હે સૂરે માઈદા/૨ કે ગુનાહ ઔર સરકશી કે કામોં મે લૌગો કી મદદ મત કરો.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ(રદી) ફરમાતે હે કે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા તુમ મે સે કોઈ મૈરે સહાબા કે મુતાલ્લિક કોઈ બાત મુજ તક ન પહુંચાયે ઈસ લિયે કે મૈં ઉસ બાત કો પસંદ કરતા હૂં કે મૈં તુમ્હારે દરમીયાન ઐસી હાલત મે આઉં કે મૈરા સીના ઔર દિલ લૌગોં કી તરફ સે બિલ્કુલ સલામત ઔર સાફ હો.

ઈફાદાત ઔર જબ કિસી કે મુતાલ્લિક કોઈ બાત પહુંચાઈ જાયેગી તો ઝાહિર હે કે જિસ કો બાત પહુંચાઈ ગઈ હે ઉસકે દિલ મે જિસકી બાત પહુંચાઈ ગઈ હે ઉસ કે મુતાલ્લિક કદુરત ઔર મૈલ આ જાયેગા મસલન કિસીને કહા કે આપકે મુતાલ્લિક ફલાં આદમી યૂં બોલ રહા થા ફલાં આદમી યૂં કર રહા થા તો ઉસ બાત કો સુન ને કે નતીજે મે અબ ઉસકે મુતાલ્લિક દિલ સાફ નહી રહેગા.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પાસ મુનાફિકીન એહલે ઈમાન કી બાતેં ઈસ તરહ પહુંચાતે

રેહતે થે તો નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને મના ફરમાયા કે કોઈ ભી આદમી મૈરે સહાબા કી કોઈ બાત મુજ તક ન પહુંચાયે ઈસ લિયે કે અગર કિસી કી કોઈ બાત પહુંચેગી તો ઝાહિર હે કે ઉસકે મુતાલ્લિક દિલ મે જૈસી સફાઈ રેહની ચાહિયે વો નહી રહેગી ઔર દિલ મે એક મૈલ સા આ જાયેગા નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ફરમાતે હે કે મૈં જબ તુમ્હારે દરમીયાન મે આવૂં તો મૈં યે ચાહતા હૂં કે મૈરા દિલ હર એક કી તરફ સે સાફ હો ઉસ મે કિસી કે મુતાલ્લિક કિસી કિસમ કા મૈલ ન હો ઓર ઉસકી વજહ દરઅસલ યે હે કે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા તાલ્લુક અપની ઉમ્મત કે સાથ એક રસૂલ કા થા ઔર ઝાહિર હે કે અગર ખુદા ન ખ્વાસ્તા આપકે દિલ મે કિસી કે મુતાલ્લિક કોઈ મૈલ હૂવા તો આપ કા ફૈઝ લૌગોં કો નહી પહુંચેગા ઈસ લિયે યે ઝરૂરી થા કે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી ઉમ્મત કા હર હર ફર્દ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે ફાયદા ઉઠાને વાલા બન જાયે ઈસ લિયે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ઉસ કી ખાસ તૌર સે તાકીદ ફરમાઈ.

દો ચેહરે વાલે કી બુરાઈ દો ચેહરે વાલા યાની ઐસા આદમી જિસકો હમ અપની ઝુબાન મે દોગલાપન કેહતે હે કુર્આન ઔર હદીષ મે ઉસકી ભી બહુત સખ્ત બુરાઈ ઔર વઈદ આઈ હે ચુનાન્ચે અલ્લાહ ફરમાતે હે સૂરે નિસા-૧૦૮ બાઝ લૌગ ઐસે હે જો ગુનાહ કરતે વકત અપને આપકો લૌગોં સે તો છુપાને કા એહતેમામ કરતે હે યાની ઉન્કી પૂરી કોશિશ યે તો હોતી હે કે હમ કો ગુનાહ કરતે હૂવે કોઈ દેખ ન લે લૈકીન અલ્લાહ જો હર ચીઝ સે વાકિફ હે જો ઉન્કો દેખ રહા હે

ઉસ સે છુપને કા એહતેમામ નહી કરતે જબ વો ઐસી ચીઝોં ઔર બાતોં કી તદબીર કરતે હે જિસ સે અલ્લાહ ખૂશ નહી હે ઔર અલ્લાહ ઉન્કે તમામ આમાલ કો ઘેરે હૂવે હે બંદે જો કુછ ભી કરતે હે અલ્લાહ ઉન્કી હર હર ચીઝ સે વાકિફ હે.

હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) ફરમાતે હે કે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા લૌગોં કો તુમ કાનો કી તરહ પાવોગે ઉન્મે કા જો ઘરાના ઔર ખાનદાન ઝમાના એ જાહિલીયત મે ઉમદા ઔર બેહતર સમજા જાતા થા ઈસ્લામ મે દાખિલ હોને કે બાદ વો બેહતર હી રહેગા જબ કે વો દીની ઈલ્મ હાસિલ કરલે ઔર તુમ લૌગોં મે ઉસ આદમી કો બેહતરીન પાવોગે જો ઉસ અમારત કો સબ સે ઝિયાદા ના પસંદ કરતા હો મતલબ યે હે કે જો લૌગ હુકમરાની સે જિતને દૂર હે વો ઉતને હી અચ્છે હે ઈસ લિયે દિલ મે ઉસ કા જઝબા નહી હોના ચાહિયે કે મુજે કુરસી મિલ જાયે કુરસી મનસબ ઔર ઓહદા સે જો અપને આપકો જિતના ઝિયાદા દૂર રખ્ખેગા વો ઉતના હી અચ્છા આદમી હે હાં અગર નાપસંદીદગી કે બાવુજૂદ ઝિમ્મેદારોં કી તરફ સે ઝબરદસ્તી વો કામ ઉસકો સોંપા ગયા તો ફિર અલ્લાહ કી તરફ સે મદદ ભી હોતી હે ઔર તુમ લૌગોં મે સબ સે બુરા ઉસ આદમી કો પાવોગે જો દો ચેહરે વાલા હો જો એક કે સામને આતા હે તો એક બાત કરતા હે ઔર દૂસરે કે સામને જાતા હે તો દૂસરી બાત કરતા હે ઐસા આદમી અલ્લાહ કે યહાં સબ સે ઝિયાદા બુરા હે ઔર ઉસકે લિયે સખ્ત વઈદ હે.

યહાં યે રિવાયત ઈસ લિયે લાયે હે કે જો આદમી દો ચેહરે વાલા હો કે એક કે સામને એક બાત કરે ઔર દૂસરે કે સામને દૂસરી બાત કરે ઐસે આદમી કો લૌગોં

મે સબ સે બુરા ફરમાયા ગયા.

મુનાફિક યહી હે હઝરત મુહમ્મદ બિન ઝૈદ(રદી) કેહતે હે કે કુછ લૌગ હમારે દાદા હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર(રદી) કે પાસ હાઝિર હુવે ઔર કહા હમ જબ હમારે હુકમરાન કે પાસ જાતે હે તો ઉન્સે ઐસી બાતેં કરતે હે જો ઉસકે ખિલાફ હોતી હે ઉન્કે પાસ સે નિકલને કે બાદ હંક કરતે હે યાની બાહર આકર તો ઉન્કી બુરાઈ કરતે હે લૈકીન ઉન્કે સામને ઉન્કી તારીફ કરતે હે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર(રદી) ને ઈરશાદ ફરમાયા નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે ઝમાને મે હમ ઉસકો નિફાક શુમાર કરતે થે.

ઈફાદાત મુનાફિક યહી હે કે કિસી કે સામને ઉસકી તારીફ કરેં ઔર બાદ મે ઉસકી બુરાઈ કરેં અગર આપ કા દિલ ઉસ સે મુત્મઈન હી નહી હે તો ફિર સામને ભી તારીફ કયૂં કરતે હો કિસી કે સામને યે ઝાહિર કરના કે મૈં આપકા તારીફ કરને વાલા હૂં ઔર વહાં સે નિકલ કર ઉસકી બુરાઈયાં કરના યે તો એક તરહ કા ધોકા ઔર નિફાક હે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર(રદી) ફરમાતે હે કે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે ઝમાને મે હમ ઉસકો મુનાફિક હી ખિયાલ કરતે થે કે ઝાહિર મે કુછ ઔર બાતિન મે કુછ હો આદમી કો ઐસા નહી હોના ચાહિયે ઉસ્સે અપને આપકો બચાને કી ઝરૂરત હે.

વ આખિરૂ દઅવાના અનિલ્હમ્દુલિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન. વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિહિલ કરીમ વ અલા આલિહી વ અસ્હાબિહી અજમઈન, આમીન.